

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/21/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116225283
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8116225283.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochta a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Gabriely Világiovej v spore žalobkyne: I. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXX, zastúpená: JUDr. Milan Szöllösy, advokát, so sídlom Košice, Mlynská 28, proti žalovanému: I. - J. H., a.s., so sídlom C. S., T., O.: XXXXXXXX, o náhradu škody z ublíženia na zdraví a prísl., o odvolaní strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 11C/244/2016-130 z 29.06.2018 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. V záhlaví tohto rozhodnutia identifikovaných strán sporu súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol nasledovne, cit.:

- „Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyňi 10.596 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
- Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a.
- Žalobkyňa m á voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ale len z prisúdenej istiny“.

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 420 ods. 1, ods. 3, § 427 ods. 1, ods. 2, § 444 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a/, § 11 ods. 6 písm. a/, b/, ods. 8, § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001Z.z., § 2 ods. 2, § 4 ods. 1 - 3, § 5 ods. 2, ods. 4, § 7 ods. 1, ods. 3, ods. 6, § 8 ods. 1, ods. 4, § 10 ods. 1, ods. 4 zák. č. 437/2004Z.z. Výrok o trovách konania ustanoveniami § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP.

3. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa žalobou zo dňa 07.02.2016 sa domáhala náhrady škody z ublíženia na zdraví predstavujúcu náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia za psychické následky a poruchy sexuálnej funkcie, ktoré nastali v dôsledku dopravnej nehody zo dňa 27.01.2014, ktorú zaviniel vodič traktora M. F.. Jeho prevádzkovateľ mal uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla so žalovaným. Nárok preukázala lekársym posudkom E.. C. B., ktorá ohodnotila položku 255 a 323a spolu 3700 bodmi pri hodnote 17,66 Eur/1 bod, náhrada činí 65.342 Eur. Uvedený nárok uplatnila u žalovaného listom z 02.08.2016, ktorý však žalovaný odmietol 09.08.2016. Žiadala preto priznať aj úroky z omeškania zo žalovanej sumy 65.342 Eur vo výške 5% ročne od 10.08.2016 do zaplatenia. Žalobkyňa uplatnila aj nárok na 50% zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vzhľadom na to, aké vážne následky úraz zanechal, žalobkyňa sa stala invalidnou s mierou poklesu vykonávať zárobkovú činnosť 75%, navyše úraz utrpela v produktívnom veku 38 rokov. Pred úrazom bývala samostatná a rozhodná, po úraze je nerozhodná, precitlivelá, náladová a plačlivá. Nie je trepezlivá, nedarí sa jej sústrediť na prácu, má problémy s krátkodobou pamäťou. Žiadala preto priznať aj sumu 32.671 Eur.

4. Dňa 27.01.2014 došlo k dopravnej nehode, ktorú zaviniel vodič M. F., ktorý na ceste pri otáčaní sa s traktorom, ktorý riadil, vošiel do jazdnej dráhy osobného motorového vozidla, s ktorým sa zrazil a následne toto motorové vozidlo narazilo do konštrukcie zastávky E., kde sa nachádzala žalobkyňa. Tá v dôsledku zrážky utrpela mnohopočetné zranenia a to pomliaždenie mozgu s krvácaním v pravej čelovej a spánkovej oblasti, úrazové podpavučnicové krvácanie v pravej spánkovej oblasti a oboch stranách záhľavia, trieštivú zlomeninu pravého lícečelustného komplexu, trieštivú zlomeninu prednej steny pravej čelustnej dutiny, zlomeniu klbového výbežku pravej strany sánky s posunom úlomkov, trieštivú zlomeninu pravého ramena sánky, krvné podliatiny, vzduch v podkoží oboch strán tváre a mnohopočetné tržnozmliaždené rany oboch strán tváre, tržnú ranu pravej ušnice, zlomeninu 6. až 9. rebra vľavo so zakrvácaním do ľavej podhrudničnej dutiny, zlomeninu hlavičiek štvrtého, piateho, deviateho až jedenásteho pravých rebier s prienikom vzduchu do pravej pohrudničnej dutiny, pomliaždenie a otras srdca, trieštivú kompresívnu zlomeninu tela piateho hrudného stavca s posunom úlomkov do miechového kanála so zlomeninou oboch kĺbových výbežkov a prvého priečného výbežku, zlomeniny oboch kĺbových výbežkov X.hrudného stavca, zlomeniny pravých priečných výbežkov 7. až XX. hrudného stavca, odlomenie predbočného ľavého horného okraja tela XX. hrudného stavca, zlomeninu pravej strany krížovej kosti v blízkosti skĺbenia so sedacou kosťou, zlomeninu oboch ramienok ľavej lonovej kosti, tržne zmliaždenú ranu pravého predkolenia, mnohopočetné povrchové tržné zmliaždené rany oboch predkolení, reznú ranu palca ľavej nohy, trieštivú zlomeninu pravého stehna, trieštivú zlomeninu pravého predkolenia a úrazový šok s vykrvácania.

5. Voči M. F. bolo vedené trestné stíhanie pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a/ Trestného zákona, to však bolo podmienene zastavené podľa § 216 ods. 1 Trestného zákona uznesením Okresnej prokuratúry Prešov 1Pv 93/14/77707-14 zo dňa 10.09.2014. Prevádzkovateľ motorového vozidla, ktorým škoda bola spôsobená, mal v čase nehody uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel so žalovaným. Lekárskym posudkom E.. D. J. bolo sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne v dôsledku spomínanej dopravnej nehody vyčíslené na 7.380 bodov. Žalobkyňa si na základe tohto lekárskeho posudku uplatnila voči žalovanému nárok na náhradu škody vo výške 88.031 Eur a tiež náhradu za zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 63.320,50 Eur v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 9C/513/2015, pričom sa jednalo len o somatické následky.

6. Na základe žiadosti súdu bol v spore 9C/513/2015 vypracovaný znalecký posudok č. XXX/XX znaleckou organizáciou forensic.sk. Úlohou znaleckej organizácie bolo okrem iného vypracovať posudok o sťažení spoločenského uplatnenia žalobkyne pri dopravnej nehode z 27.01.2014. Zo znaleckého posudku vyplýva, že žalobkyňa bola v dôsledku dopravnej nehody dlhšiu dobu hospitalizovaná a to od 21.02.2014 do 31.03.2014 na oddelení úrazovej chirurgie M. H., opakovane na tomto oddelení bola od 04.08.2014 do 15.08.2014, potom od 25.08.2014 do 03.09.2014 vo VN Z. H., od 03.02.2015 do 03.03.2015 absolvovala kúpeľnú liečbu v J. Q. Q. a podrobila sa opakovane viacerým vyšetreniam na očnom a neurologickom oddelení a napokon dňa 20.10.2014 absolvovala aj psychologické vyšetrenie u H.. I. P.. Psychologička pritom dospela k záveru, že aktuálne výsledky kognitívnych výkonových skúšok zodpovedajú veku primeranej norme. Zistené bolo u žalobkyne depresívne ladenie a náladová instabilita.

7. U žalobkyne bolo vykonané znaleckou organizáciou traumatologické vyšetrenie dňa 04.10.2016 a v ten istý deň aj psychiatrické vyšetrenie znalcom E.. J. P.. Žalobkyňa u tohto znalca sa vyjadrovala aj k svojmu sexuálnemu životu po nehode, ktorý sa zmenil v tom, že s manželom používajú len klasickú polohu na rozdiel od minulosti, uviedla však, že bolesti pri styku nemá a niekedy sex aj sama iniciuje. Uviedla tiež, že predtým bola vitálna, sebestačná, akčná, to jej teraz chýba. Má problém s krátkodobou pamäťou. Depresie nemá, je skôr veselej povahy, aj keď ju dokáže hocičo rozplakať. Zmeny nálad nemá. Nemala potrebu po nehode vyhľadať psychológa, psychologičku navštívila len raz kvôli posudkovej lekáre. Povahovo sa nezmenila, viac vecí zľahčuje. Necíti sa duševne chorá.

8. Znalec po vyšetrení zistil u žalobkyne príznaky diskkrétnej poúrazovej kognitívnej poruchy so spomalením psychomotorického tempa, oslabením tenacity pozornosti, krátkodobej pamäti, diskrepanciu medzi verbálnou a performačnou (názorovou) zložkou intelektu, predĺženie reakčného času, zvýšenú unaviteľnosť, meteosenzitivitu a poúrazovú zhoršenú cefaleu. Osobnosť žalobkyne bola premorbídne priemerne diferencovaná, adjustovaná, vitálna, extrovertovaná, komunikatívna, aktuálne

bez organických zmien s vynútenou zmenou životného štýlu a záujmov, s vytesňovaním negatívnych zážitkov, sklonsmi k bagatelizácii a disimulácii.

9. Znalec zisťoval heteroanamnestické údaje aj od brata žalobkyne D. J. a ten uviedol, že pokiaľ ide o psychiku žalobkyne po úraze, znáša to úžasne, snaží sa to brať z tej lepšej strany, však mohlo byť aj horšie. Nemyslí si, že by sa vnútorne zožierala. Kvôli tomu nebýva smutná, neplače. Povahovo sa mu nezdá byť zmenená, nie je podráždená, ani hádavá, niekedy ju bolí hlava. Pokiaľ ide o pamäť, sem tam jej niečo vypadne.

10. Znalecká organizácia vyčíslila celkové sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne 3.555 bodmi a to predovšetkým za somatické následky a psychický následok bol zohľadnený len v jednej položke č. 253, čo sú vážne mozgové a duševné poruchy pri ťažkom poranení hlavy. Náhrada za túto položku bola určená 400 bodmi, znalecká organizácia však ju zvýšila o 50% s poukazom na § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. a to vzhľadom na vek žalobkyne v čase úrazu a rozsah sťaženia spoločenského uplatnenia, takže táto položka predstavovala po navýšení 600 bodov. Voči tejto časti znaleckého posudku žalovaný nemal pripomienky, čo uviedla jeho zástupkyňa na pojednávaní 11.04.2018.

11. K žalobe o náhradu škody za psychické následky žalobkyňa pripojila lekársky posudok E.. C. B. - psychiatra a sexuológa, ktorý je z 11.03.2016. V ňom sa uvádza ako začiatok liečenia ten istý dátum, teda 11.03.2016 s tým, že liečba trvá. Lekárka ohodnotila sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne v dôsledku predmetnej nehody až 3.700 bodmi za dve diagnózy: položku 255 - vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií a položku 323a - porušenie súvislostí panvového prstenca s poruchou statiky chrbtice a funkcie dolných končatín, ktorú však použila per analogiam, pretože ide o poruchu sexuálnej funkcie, ktorá samostatnou položkou v prílohe k zákonu 437/2004 Z.z. uvedená nie je. Položku 255 pritom ohodnotila 1.000 bodmi a položku 323a 850 bodmi a tieto body navýšila o 100%, čo odôvodnila obmedzením alebo stratou možnosti poškodenej uplatniť sa v živote a spoločnosti, ktorú mala vo veku, v ktorom došlo k ublíženiu na zdraví.

12. Žalobkyňa listom z 02.08.2016 uplatnila u žalovaného nárok na náhradu škody za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa pripojeného lekárskeho posudku E.. B. vo výške 98.013 Eur. List bol žalovanému doručený 05.08.2016.

13. Žalovaný hneď 09.08.2016 reagoval písomne a oznámil žalobkyňi, že mimosúdne vysporiadanie nároku je ukončené. Žalobkyňa si totiž už skôr uplatnila u žalovaného nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa lekárskeho posudku E.. J., na základe ktorého žalovaný poskytol jej čiastočné plnenie a so zvyškom nároku sa žalobkyňa obrátila na súd, kde sa konanie vedie pod sp.zn. 9C/513/2015, pričom o nároku rozhoduje súd na základe znaleckého dokazovania.

14. V spore 9C/513/2015 bol vypracovaný aj doplnok k znaleckému posudku, ten sa týkal predovšetkým somatických následkov. V tomto doplnku sa však uvádza dátum, kedy už bolo možné vypracovať bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne a to rok po ukončení jej liečenia, t.j. 10.06.2016.

15. Rozhodnutím J. poisťovne z 24.02.2015 bol žalobkyňi priznaný od 27.01.2015 invalidný dôchodok vo výške 281,60 Eur mesačne. Invalidita jej bola priznaná na základe odborného posudku o invalidite spracovanom posudkovým lekárom sociálnej poisťovne, ktorým bola miera poklesu schopnosti žalobkyne vykonávať zárobkovú činnosť určená na 75%. Ako vyplýva z posudku, zdravotné postihnutie žalobkyne nastalo po úraze, ide o stav po úraze panvy, zlomeninách kostí a syfýzy, ťažké poruchy pohybu s trvalým dráždением nervov, so závažnejšími parézami a svalovými atrofiami.

16. Žalobkyňa na pojednávaní ohľadom svojich psychických následkov po dopravnej nehode uviedla, že má pocit akoby bola stále v strese, je vznetlivá a plačlivá, hneď sa rozľúťosť. Mrzí ju, že nie je taká sebestačná ako predtým, navyše pri prácach v domácnosti sa hneď unaví, máva migrény, kvôli ktorým je liečená na neurológii. Má problémy s krátkodobou pamäťou a musí si zapisovať, čo má kúpiť alebo kedy má ísť k lekárovi. K sexuálnemu životu uviedla, že teraz už nemá takú chuť na sex ako pred nehodu, predtým využívali s manželom rôzne polohy, teraz len klasickú.

17. Vzhľadom na to, že žalobkyňa pred znalcom E.. P. uvádzala niečo iné, konkrétne: „ani teraz sa tomu (sexu) nevyhýbam, ja som niekedy iniciátor. Niekedy mám pocit, že skôr ja mám chuť na sex, nie muž“, súd ju vyzval na vysvetlenie týchto nezrovnalostí, na čo reagovala tak, že pravdou je to, čo vypovedala na pojednávaní. Podobne na pojednávaní uviedla, že v minulosti bola veselá, bezstarostná, po úraze už taká nie je a hneď ju všetko rozlúťostí. Pred znalcom však tvrdila, že je skôr veselá povaha, depresie nemá, je skôr optimistická, nemá zmeny nálad, teraz ju však viac niečo rozplače, nejaký článok alebo film.

18. Na otázku súdu, aby žalobkyňa preukázala nejaký výnimočný dôvod, ktorý by odôvodňoval navýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v dôsledku psychických následkov po nehode o 50% žalobkyňa neodpovedala. Na dotaz súdu ohľadom vysvetlenia zhoršenia kvality jej života v dôsledku ňou popísaných psychických následkov žalobkyňa uviedla, že nie je sebestačná, chýba jej, že nie je medzi ľuďmi, nie je však obmedzovaná pri bežných hygienických úkonoch. Pracovala ako robotníčka, má ukončené stredoškolské vzdelanie bez maturity a nemala ambíciu pokračovať vo vzdelávaní.

19. Žalobkyňa navrhla vypočuť ako svedkyne svoje sestry. P. G. uviedla, že žalobkyňa má traumu zo straty jej sebestačnosti. Nevie sa uvoľniť, zabaviť sa ako pred nehodou, chodí aj menej do spoločnosti a radšej je doma. Zmenila sa jej povaha, je vážnejšia, úzkostlivejšia a plačlivejšia. Smutná je aj z toho, že nemôže mať už deti. K jej sexuálnemu životu vedela len to, že nie je taký ako pred úrazom, nič konkrétnejšie uviesť nevedela. Podobne vypovedala aj I. C., ďalšia sestra žalobkyne.

20. Vypočutý bol aj znalec E.. J. P., ktorý vypracoval psychiatrickú časť znaleckého posudku znaleckej organizácie forensic.sk v spore 9C/513/2015 a ktorý je zapísaný v zozname znalcov aj ako fyzická osoba pre odvetvie psychiatrie a sexuológie. Ten zotrval na posudku, ktorý spracoval, vrátane ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne za položku 253, ktorú ohodnotil 600 bodmi. Uviedol, že lekárske posudky E.. B. je nepreskúmateľný, pretože obsahuje len diagnózy a počet bodov bez nejakej lekárskej správy. Poukázal na to, že E.. B. vyšetrila žalobkyňu v marci 2016, on ju vyšetroval neskôr a pri jeho vyšetrení nezistil u žalobkyne následky podľa položky 255 a ani odškodniteľný následok sexuálnych problémov ako dôsledok dopravnej nehody.

21. Znalec vysvetlil rozdiel medzi položkou 253 a 255, ktorý spočíva predovšetkým v tom, že pri položke 253 vážne duševné poruchy súvisia s poranením mozgu, čo spôsobuje oslabenie určitých psychických funkcií, najmä pamäti, pružnosti, rýchlosti myslenia, pozornosti, sústredenia a podobne. Pri položke 255 sa vyžaduje nejaká posttraumatická stresová porucha, depresívna porucha alebo úzkostná porucha, ktorá je v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia, ktoré sa odškodňuje. Znalec však takého príznaku u žalobkyne nezistil. Zistil u nej miernu kognitívnu poruchu, čo znamená ľahké poúrazové obmedzenie alebo oslabenie rozumových schopností, konkrétne ľahké zníženie pamäti, ľahké spomalenie myšlienkových a psychických pochodov a zvýšenú psychickú unaviteľnosť, tiež častejšie migrény.

22. Znalec sa vyjadril aj k tomu, že ak by obmedzenie žalobkyne v jej sexuálnom živote malo spočívať len v tom, že s partnerom využívajú len klasickú polohu, táto skutočnosť sama nie je relevantná pri odškodňovaní následkov úrazu, potrebné je skúmať, či nedochádza v dôsledku toho k partnerskému nesúladiu, čo však vyšetrením nezistil.

23. Na otázku aké nepriaznivé následky má poškodenie duševného zdravia pre bežný život žalobkyne znalec odpovedal, že pokiaľ ide o pracovný, športový život žalobkyne a jej záľuby, psychické následky ich neovplyvňujú, len telesné. Psychické následky majú vplyv len na bežný osobný a spoločenský život žalobkyne, ktoré súvisia s oslabením jej psychických funkcií, o ktorých sa zmienil v úvodnej časti výpovede.

24. Súd vo veci 9C/513/2015 rozhodol dňa 31.05.2018, zápisnica z pojednávania v čase pojednávania v tomto spore ešte nebola opísaná, ale podľa zhodného vyjadrenia strán súd nepriznal žalobkyňi náhradu za psychický následok predstavujúci položku 253 podľa znaleckého posudku forensic.sk.

25. V tomto spore základ nároku žalobkyne voči žalovanému spochybnený nebol. Nepochybne bolo preukázané, že vinníkom dopravnej nehody zo dňa 27.01.2014, pri ktorej žalobkyňa utrpela zranenia,

bol vodič traktora, ktorý bol poistený povinným zmluvným poistením u žalovaného a tým je daná aj jeho pasívna legitímácia v tomto spore.

26. Sťaženie spoločenského uplatnenia sa chápe ako strata alebo obmedzenie doterajších schopností poškodeného na uplatnenie sa v živote a v spoločnosti. Odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia má napraviť následky škody na zdraví, ktoré majú trvalý charakter a preukázateľne nepriaznivý vplyv na poškodeného, na uspokojenie jeho životných a spoločenských potrieb vrátane výkonu doterajšieho povolania a to vzhľadom na vek poškodeného. Toto odškodnenie musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia je náhradou tzv. nemajetkovej ujmy a má slúžiť tomu, aby si poškodený mohol obstarat' náhradné pôžitky na vyrovnanie prežitých a prežívaných utrpení, strastí a kompenzovanie životných obmedzení vyvolaných úrazom.

27. Nová procesná úprava v Civilnom sporovom poriadku spočíva výlučne na prejednacom princípe, princípe kontradiktórnosti a koncentračnej zásade. Dôkazná iniciatíva sa tak presúva na procesné strany a súd ani nemôže vykonať ďalšie dôkazy nenavrnuté stranou, pokiaľ sa nejedná o prípady uvedené v § 185 ods. 2, 3 CSP alebo pokiaľ nejde o osobitný druh sporu s ochranou slabšej strany, ktoré sú vymenované v druhej hlave CSP, čo však nie je tento prípad.

28. V danom prípade žalobkyňa síce predložila spolu so žalobou lekársky posudok psychiatra a sexuológa E.. B., ktorý je však pre súd neakceptovateľný z formálnych, ale aj obsahových dôvodov. Lekárka stanovila bodové ohodnotenie pri hornej hranici bodového rozpätia, ktoré je uvedené v prílohe č. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. Pri položke 255 je stanovené rozpätie 260 - 1300 bodov, lekárka určila 1000 bodov. Pri položke 323a je určených 300 - 850 bodov, lekárka určila najvyšší možný počet bodov. Zároveň využila aj možnosť upravenú v § 10 ods. 4 citovaného zákona a maximálne navýšila stanovený počet bodov o 100%.

29. Súd však v prípade žalobkyne nemal za preukázané sexuálne problémy žalobkyne v dôsledku dopravnej nehody. ňou navrhnuté svedkyne sa k tejto otázke nevedeli vyjadriť, resp. jedna svedkyňa uviedla, že z rozprávania žalobkyne vie, že to v jej sexuálnom živote nie je také ako predtým, čo však pre súd nemá žiadnu výpovednú hodnotu. Ostala teda len výpoveď žalobkyne na pojednávaní, ktorá však bola do určitej miery v rozpore s tým, čo žalobkyňa uviedla znalcovi psychiatrovi pri vyšetrení. Zhoda vo vyjadreniach žalobkyne bola len v tom, že po nehode využívajú len klasickú polohu pri sexe, čo však súd nepovažuje za tak nepriaznivý následok na uspokojovanie životných potrieb žalobkyne, že by odôvodňoval nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia.

30. Položka 255 predstavuje vážne duševné poruchy. Aj keď súd rozhodne nemá záujem bagatelizovať psychické následky úrazu žalobkyne, vychádzajúc z princípu proporcionality v porovnaní s inými prejavmi psychických chorôb, ktoré nastali u iných poškodených ako dôsledok úrazu a ktoré si vyžiadali aj psychiatrickú liečbu na rozdiel od žalobkyne, súd sa nedomnieva, že ohodnotenie týchto následkov pri hornej hranici bodového rozpätia je adekvátne.

31. Lekársky posudok E.. B. má však aj formálne nedostatky, pre ktoré ho súd nemôže akceptovať. Predovšetkým podľa § 8 ods. 1 písm. f/ zákona č. 437/2004 Z.z. totiž nestačí uviesť len počet bodov, ale aj zdôvodnenie počtu. Znamená to, že ak príloha zákona obsahuje pri položke rozpätie bodov, v lekárskom posudku sa musí zdôvodniť stanovený počet bodov. E.. B. však v ňom zdôvodnila len 100% navýšenie a teda nezdôvodnila stanovenie, či už maximálneho počtu bodov (u položky 323a) alebo blízko pri maximálnej hranici (pri položke 255). Navyše lekársky posudok možno podať, len ak je zdravotný stav poškodeného ustálený (§ 8 ods. 4 citovaného zákona). E.. B. však v posudku uviedla, že liečba žalobkyne stále trvá. V takomto prípade nebola oprávnená lekársky posudok vypracovať. Napokon aj z dodatku znaleckého posudku organizácie forensic.sk vyplýva, že zdravotný stav žalobkyne bol ustálený až 10.06.2016, teda v čase vypracovania lekárskeho posudku E.. B. ešte zdravotný stav ustálený nebol. E.. B. nesprávne uviedla v posudku, že liečba žalobkyne stále trvá, pretože ťažko možno hovoriť o liečbe, keď sama žalobkyňa uviedla, že na psychické následky sa neliečila a nelieči. Psychológa navštívila len raz a aj to z dôvodu, že to vyžadoval posudkový lekár sociálnej poisťovne pre účely posúdenia jej invalidity. Aj táto skutočnosť svedčí o tom, že stanovenie bodového ohodnotenia duševných porúch žalobkyne pri hornej hranici bodového rozpätia nie je správne.

32. Súd preto vychádzal pri ustálení psychických následkov úrazu žalobkyne z už spomínaného znaleckého posudku znaleckej organizácie forensic.sk a výsluchu znalca psychiatra E.. J. P., ktorý príslušnú časť znaleckého posudku spracoval po vyšetroaní žalobkyne.

33. Súd považoval za irelevantné ako je označená uplatnená položka náhrady (255 a 253), obe totiž predstavujú vážne duševné poruchy. Preto aj keď žalobkyňa v žalobe uplatnila náhradu za položku 255, pretože vychádzala z lekárskeho posudku E.. B., podľa neskoršieho znaleckého dokazovania vznikol jej nárok za položku 253, keďže súd sa stotožnil so znaleckým posudkom a preto priznal žalobkyňi nárok za diagnózu uvedenú pod položku 253. Iný výklad by bol príliš formalistický, od ktorého súdna prax upúšťa a viedol by k neprípustnému odmietnutiu spravodlivosti.

34. Súd dodal, že nemôže zasahovať do bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia vypracovaného znalcom, neznamená to však, že nemôže vyhodnocovať znalecký posudok v kontexte s inými dôkazmi, práve naopak je to povinnosťou súdu. Preto aj v tomto prípade súd vyhodnotil znalecký posudok forensic.sk spolu s inými dôkazmi - výpoveďou žalobkyne a svedkýň, správou o psychologickom vyšetrení žalobkyne, výsluchom znalca a za dôležitú skutočnosť považuje aj to, že žalobkyňa sa na žiadnu duševnú poruchu nelieči a ani nepociťuje potrebu sa liečiť. Možno sa len stotožniť s tým, čo uviedol znalec pri svojom výsluchu, že ak by žalobkyňa pociťovala vážne následky v oblasti psychiky, logicky by vyhľadala odbornú pomoc.

35. Súd teda pri kvantifikácii nároku žalobkyne vychádzal zo spomínaného znaleckého posudku, ktorým bol ohodnotený psychický trvalý následok žalobkyne v dôsledku dopravnej nehody 600 bodmi, čo pri hodnote 17,66 eur za 1 bod činí 10.596 Eur. Súd preto vyhovel žalobe len v tejto časti.

36. Žalobkyňa si uplatnila nárok aj na 50% zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. Podľa citovaného ustanovenia v prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50%.

37. V danom prípade súd nezistil žiadny dôvod hodný osobitného zreteľa pre požadované navýšenie. Žalobkyňa síce bola uznaná invalidnou, ale kvôli jej somatickým problémom po úraze, nie psychickým, čo nepochybne vyplýva z posudku sociálnej poisťovne a čo napokon potvrdila aj sama žalobkyňa. Tá na otázku súdu, aby tento nárok zdôvodnila, neodpovedala. Nepochybne uvedený nárok je na mieste pri somatických následkoch žalobkyne, ktoré sú však predmetom iného sporu. Je zrejmé, že žalobkyňa v niektorých prípadoch fyzické a psychické následky úrazu nerozlišovala, napríklad pri tvrdení, že má zábrany chodiť na kúpalisko kvôli zraneniu alebo aj bolesti hlavy nie je možné považovať za psychický následok, ale neuralgický, dôkazom čoho je skutočnosť, že žalobkyňa sa v tejto súvislosti lieči na neurológii.

38. Nárok podľa § 5 ods. 5 citovaného zákona možno priznať len výnimočne, pri fatálnych následkoch poškodenia na zdraví, v prípade žalobkyne v tomto spore ide o následky psychického charakteru, ktoré však súd nepovažoval za tak závažné a výnimočné, aby odôvodňovali priznať mimoriadne zvýšenie náhrady.

39. Žalobkyňa si uplatnila aj úroky z omeškania, pričom pri posudzovaní tohto nároku ma prednosť špeciálna právna úprava, ktorá je daná v § 11 ods. 6, 7, 8 zákona č. 381/2001 Z.z. V zmysle týchto ustanovení je poisťovňa povinná buď skončiť šetrenie poisťnej udalosti do 3 mesiacov od oznámenia od škodovej udalosti alebo v tejto lehote poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie dôvodov k tým nárokom, v ktorých nebol preukázaný rozsah povinnosti na poskytnutie poisťného plnenia a jeho výšky alebo pre ktoré došlo k odmietnutiu či zníženiu plnenia. Po skončení šetrenia poisťnej udalosti má poisťovňa plniť do 15 dní.

40. Bolo preukázané, že žalobkyňa uplatnila nárok u žalovaného 05.08.2016. Žalovaný pritom hneď 09.08.2016 jej odpovedal v tom zmysle, že žalobkyňa už skôr uplatnila nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia podľa lekárskeho posudku E.. J., na základe čoho žalovaný čiastočne ho uspokojil mimosúdne s tým, že zvyšok nároku sa rieši v spore 9C/513/2015, kde bolo nariadené znalecké dokazovanie. Súd pritom zistil, že skutočne ešte uznesením súdu zo dňa 15.03.2016 bolo nariadené znalecké dokazovanie na vypracovanie posudku o sťažení spoločenského uplatnenia žalobkyne (teda všetkých následkov vrátane psychických). Tento znalecký posudok bol súdu predložený v spore

9C/513/2015 až 04.01.2017, teda v čase odpovede žalovaného na uplatnený nárok žalobkyne bolo znalecké dokazovanie už nariadené, ale posudok ešte nebol vypracovaný. Žalovaný preto legitímne vo svojej odpovedi poukázal na vykonávanie znaleckého dokazovania. Splnil si preto svoju povinnosť v zmysle § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z. a preto s poukazom na § 11 ods. 8 citovaného zákona nevznikol žalobkyni nárok na zaplatenie úrokov z omeškania.

41. Súdu nedalo nepoukázať na dosť zmätočnú situáciu vyvolanú atypickým postupom žalobkyne, ktorá osobitnými žalobami s časovým odstupom uplatnila nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia za somatické a osobitne za psychické a sexuálne následky. Súd v spore 9C/513/2015 pribral znalca na vypracovanie komplexného posudku o sťažení spoločenského uplatnenia, v tomto spore preto súd musel počkať za rozhodnutím vo veci samej v predchádzajúcom spore, navyše duplicitne je potrebné vykonávať dôkazy, čo nemožno považovať za účelný postup. Žalobkyni preto nárok na úroky z omeškania vznikne až v prípade neuhradenia prísúdenej istiny, ak rozsudok nadobudne právoplatnosť a vykonateľnosť.

42. Tento rozsudok včas podanými odvolaniami napadli obe strany.

43. Žalobkyňa ho napadla, čo do zamietavej časti (výrok II.), poukazujúc na odvolacie dôvody uvedené v ust. § 365 ods. 1 písm. e/, f/, h/ CSP. Súdu prvej inštancie vytýka, že svoje rozhodnutie založil iba na výpovedi znalca E.. P. a na ZP č. XXX/XXXX znaleckej organizácie M..sk, ňou predložený lekárske posudok E.. B. z formálnych a obsahových dôvodov neakceptoval, a ak medzi hodnotením J. v lekárskom posudku a v znaleckom posudku boli rozdiely a súd prvej inštancie mal výhrady k lekárskeho posudku, mal žalobkyňou navrhnutú lekárku E.. B. k týmto výhradám vypočuť. V časti nepriznania 50% navýšenia náhrady za J. súdu prvej inštancie žalobkyňa vytýka, že absolútne nebral do úvahy, ako dôvod hodný osobitného zreteľa to, že žalobkyňa chcela ešte raz podstúpiť umelé oplodnenie, keďže pred úrazom prišla o tri svoje deti. Rovnako sa nestotožnila s právnym posúdením jej nároku na úroky z omeškania.

44. Žalovaný ho napadol, čo do I. vyhovujúceho výroku a čo do III. výroku o trovách konania, poukazujúc na odvolacie dôvody uvedené v ust. § 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP. Podstatou jeho odvolacej argumentácia je názor, že ak si žalobkyňa uplatnila svoj nárok v zmysle lekárskeho posudku E.. B., a na takto uplatnenom nároku aj zotrvala, potom bolo na mieste jej žalobu zamietnuť, lebo tento nárok bol nedôvodný a nepreukázaný, čo vyplynulo zo znaleckého dokazovania znaleckej organizácie M..sk, a súd jej nemohol priznať nárok na J. podľa znaleckého posudku, ak v ňom boli ohodnotené iné položky, ako v lekárskom posudku. Súčasne súdu prvej inštancie vytkol, že pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania, mal vychádzať z pomeru úspechu. Na základe toho, navrhol rozsudok v ním napadnutej časti zmeniť a žalobu aj vo zvyšku zamietnuť. Súčasne uplatnil trovy odvolacieho konania.

45. Žalovaný vo vyjadrení ku odvolaniu žalobkyne mal za to, že odvolacej argumentácii žalobkyne nie je možné prisvedčiť a súdu prvej inštancie pri vykonaní dokazovania naproti tomu nič vytknúť. V ďalšom podaní poukázal na fakt, že žalobkyňa si nárok za sťaženie J. za položku 253 uplatňuje duplicitne, a to nie len v tomto spore, ale i v spore vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 9C/513/2015.

46. Žalobkyňa ku odvolaniu žalovaného uviedla, že nie je namieste spochybňovať jej právo na náhradu škody, ak ho preukázala lekárskeho posudkom E.. B., a ak boli voči tomuto posudku vznesené námietky, mala byť táto lekárka v spore vypočutá, čo súd prvej inštancie odmietol.

47. Nasledovala ďalšia kontra argumentácia strán sporu, jej bližší obsah vzhľadom na to, že do sporu nepriniesla žiadne nové svetlo, nebolo potrebné premietnuť do dôvodov tohto rozhodnutia.

48. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolania boli podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými subjektami (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je nutné zrušiť.

49. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal

suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

50. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietaným nevykonaním navrhnutých dôkazov, nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením veci, i to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (ku tomu pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

51. Je nesporné, že predmetom tohto sporu je nárok žalobkyne na sťaženie spoločenského uplatnenia z dôvodu vážnych duševných porúch a poruchy sexuálnej funkcie, a to na základe bodového ohodnotenia lekárskeho posudkom lekárky E.. B.. Uvedený posudok nebol súdom prvej inštancie akceptovaný, z formálnych a obsahových dôvodov a preto súd vychádzal zo znaleckého posudku znaleckej organizácie M.sk, a výpovede znalca z tejto organizácie E.. P.. A. E.. B. ohodnocovala položku č. 255 - vážne duševné poruchy a položku 323a - porušenie súvislosti panvového prstenca u žien do 45 rokov (analogický použitá pre poruchy sexuálnych funkcií) a znalecká organizácia psychické následky zohľadnila iba v jednej položke č. 253 - vážne mozgové a duševné poruchy pri ťažkom poranení hlavy.

52. Pri hodnotení dôkazu znaleckým posudkom nemôžu súdy hodnotiť odborné závery, ku ktorým znalec dospel z hľadiska ich správnosti. Posudzujú iba úplnosť posudku vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie jeho záverov, a súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi (ku tomu pozri napr. NS ČR, sp. zn. 22Cdo/1561/2010). Ak má súd pochybnosti o správnosti záverov znaleckého posudku, nemôže ho nahradiť vlastnými názormi (ku tomu pozri napr. R1/1981). Súdom prvej inštancie sa od uvedeného jednoznačne odchyľil, lebo odborné závery prezentované v lekárskom posudku E.. B. nechal pri svojom rozhodovaní vôbec v úvahu a nahradil ich vlastným názorom.

53. Okrem toho platí, že ak má súd pri svojom rozhodovaní k dispozícii dva znalecké posudky s rozdielnymi závermi o tej istej otázke, je jeho povinnosťou ich zhodnotiť, a to v tom zmysle, ktorý z nich a z akých dôvodov vezme za podklad svojho rozhodnutia a z akých dôvodov nebude vychádzať zo záverov druhého znaleckého posudku, no pre túto úvahu je jeho povinnosťou vypočítať obidvoch znalcov, čo však napriek návrhu žalobkyne súdom prvej inštancie bez odôvodnenia neurobil. Ak by ani takto nebolo možné odstrániť rozpory v záveroch znaleckých posudkov, je potrebné dať tieto závery preskúmať znaleckým ústavom. Predchádzajúca právna úprava (§ 127 ods. 2 OSP) výslovne umožňovala preskúmať správnosť záverov predloženého znaleckého posudku iným znalcom, vedeckým ústavom, alebo inou inštitúciou - súčasná právna úprava však podobné ustanovenie neobsahuje. Preto na vypracovanie tzv. kontrolného znaleckého posudku po novom by bolo potrebné uplatniť predovšetkým ustanovenie § 207 ods. 3 CSP, teda ustanoviť znalecký ústav.

54. Súdy nemajú všeobecnú povinnosť vykonať všetky dôkazy, ktoré strany navrhli, no z hľadiska ústavnoprávnych garancií spravodlivého procesu však vyplývajú v prvom rade požiadavky na odôvodnenie, ktoré viedlo súd ku nevykonaniu navrhnutého dôkazu. Nie je tu rozhodujúce to, či navrhnutý dôkaz mal, resp. nemal súvis s prejednávanej sporom, rozhodujúce v tomto smere je to, že v odôvodnení rozhodnutia nemôže absentovať zmienka o dôvodoch, ktoré súdom prvej inštancie viedli k nevykonaniu dôkazu. Súdom prvej inštancie v súdnej veci svoje rozhodnutie o nevykonaní žalobkyňou navrhnutých dôkazov, nie že neoprel o racionálnu úvahu vychádzajúcu z priebehu konania a stavu dokazovania, ale ani ho vôbec nezdôvodnil. Je taktiež potrebné zdôrazniť, že odmietnutie navrhnutého dôkazu je porušením práva na spravodlivý proces, ak takýto dôkaz mohol mať podstatný význam pre posúdenie skutkového stavu. Žalobkyňou navrhnuté a súdom prvej inštancie odmietnuté dôkazy bez odôvodnenia, takej povahy boli.

55. Zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. sa neobmedzuje len na prípady vysokej úrovne predchádzajúceho uplatnenia poškodeného v spoločnosti (v kultúrnej, umeleckej, športovej a podobnej sfére života), ale je opodstatnené aj v prípadoch ďalších, v ktorých to odôvodňujú individuálne okolnosti zistené vykonaným dokazovaním. V praxi všeobecných súdov ide o okolnosti najrozmanitejšej povahy, ktoré môžu, avšak nemusia odzrkadľovať

mieru spoločenského angažovania sa poškodeného pred škodovou udalosťou (ku tomu pozri napr. NS SR, sp. zn. 3Cdo/209/2017).

56. Ak sa omeškanie týka peňažného dlhu vo forme náhrady škody (škody na zdraví), pre určenie, kedy dochádza k omeškaniu dlžníka (škodcu), je rozhodujúca povaha požadovaného (súdom priznaného) odškodnenia. Len v prípade, ak bolo súdom rozhodnuté o primeranom zvýšení odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb., čas splnenia nastáva rozhodnutím súdu (§ 160 O.s.p.), a teda k omeškaniu dlžníka dochádza až uplynutím lehoty na splnenie povinnosti. V ostatných prípadoch je potrebné, z hľadiska určenia času splnenia, vychádzať z ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka (t. j. dlžník je povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal). Ustanovenie § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z.z. pojednáva o povinnosti poisťovne platiť úroky z omeškania, ak poisťovňa nesplní povinnosti podľa § 11 ods. 6 cit. zákona. Úroky z omeškania podľa ust. § 11 ods. 8, v spojení s ustanovením § 11 ods. 6 sankcionujú neskoré prešetrovanie a vybavenie poisťovnej udalosti. Nezbatia poisťovňu povinnosti platiť úroky z omeškania za oneskorené plnenie a to i v prípade, ak poisťovňa povinnosti uvedené v ustanovení § 11 ods. 6 splnila včas (t.j. skončila prešetrovanie poisťovnej udalosti, alebo poskytla vysvetlenie o odmietnutí poisťovného plnenia) [ku tomu pozri napr. NS SR, sp. zn. 6Cdo/16/2010 a KS BA, sp. zn. 6Co/504/2013].

57. Zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobcu v takejto veci preto treba považovať za plne procesne úspešného, keďže mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Nárok na plnú náhradu trov konania sa priznáva iba z prisúdenej sumy, čo treba vyjadriť vo výroku rozsudku (ku tomu pozri napr. KS TT, sp. zn. 10Co/191/2017, KS PO, sp. zn. 12Co/53/2018 a Veľký komentár CSP, C.H.Beck, str. 926).

58. Vzhľadom na vyššie uvedené, možno konštatovať, že súd prvej inštancie v otázke sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne neúplne zistil skutkový stav, a to nevykonaním navrhnutých dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností pre správne rozhodnutie, súčasne zaťažil svoje rozhodnutie skutkovou vadou v otázke možného zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne, ak pri svojom rozhodnutí nevzal v úvahu všetky pred súdom prvej inštancie vyjdené individuálne okolnosti prípadu, a v neposlednom rade i vec nesprávne právne posúdil, a to v otázke nároku žalobkyne na úroky z omeškania.

59. Odvolaciemu súdu tak potom neostávalo nič iné, ako postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP zrušiť napadnutý rozsudok a postupom podľa § 391 CSP vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

60. Bude preto úlohou súdu prvej inštancie odstrániť odvolacím súdom všetky vytykané nedostatky, pri svojom novom rozhodnutí zohľadniť všetky aspekty načrtnuté odvolacím súdom, vyporiadať sa i s ostatnou argumentáciou strán a následne znovu vo veci rozhodnúť, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 CSP aj riadne a náležite odôvodniť.

61. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade všetkých trov konania (§ 396 ods. 3 CSP).

62. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).